

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба рисолаи диссертатсионии Раҳимзода Муҳаммаднаби Маҳмадшоҳ дар мавзуи «Методикаи ташаккули муносибати тамоюли касбии муаллимони ояндаи биология дар раванди таълими физика» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогика (ҳимояи такрорӣ) аз рӯи ихтисоси-13.00.02 – назария ва методикаи таълиму тарбия (таҳсилоти миёнаи умумӣ) (13.00.02.01 – назария ва методикаи фанҳои табиӣ (таҳсилоти миёнаи умумӣ))

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот. . Эълон шудани солҳои 2020 – 2040 соли рушди фанҳои табиатшиносӣ, риёзӣ ва амиқ боз як иқдомест, ки барои рушди фанҳои дақиқ таъсири мусбӣ расонид.

Раванди илмӣ-техникӣ ба инкишофи системаҳои таълимӣ таъсири калон расонида, талабот нисбат ба сифати таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ зиёд шуда истодааст, ки ин боиси афзудани талабот нисбат ба омода кардани омӯзгорон дар ин муассисаҳои таълимӣ мегардад.

Ҳангоми тайёр намудани омӯзгорони фанҳои биология яке аз фанҳои асосии пешазтаҳассусӣ физика ба ҳисоб меравад, ки ба гурӯҳи фанҳои табиӣ-риёзӣ дохил мешавад. Ҳар гуна таҳқиқоти муносири биологӣ бидуни истифодаи мафҳум ва қонунҳои физикӣ, инчунин методҳои таҳқиқотии он имконнопазир аст. Аз ин рӯ, дар таълими ин фан татбиқ намудани муносибати тамоюли касбӣ, яке аз самтҳои афзалиятнок дар тақмили малакаҳои касбии омӯзгорони ояндаи биология ба ҳисоб меравад. Зимни таҳқиқот муаллиф ба ҳулосае омадааст, ки масъалаи “ташаккули муносибати тамоюли касбии омӯзгорони ояндаи биология дар раванди таълими физика” дар ҷумҳурӣ кам омӯхта ва ба таҳқиқот ниёз дорад.

Ҳамин тариқ, мавҷуд набудани ягон таҳқиқоти махсуси мукамал оид ба масъалаи таҳқиқотӣ, мавҷуд набудани маводи таълимию методӣ ба забони тоҷикӣ барои омӯзгорони физикаву биологияи муассисаҳои таҳсилоти олии педагогии ҷумҳурӣ, дурусту самаранок ба роҳ намондани татбиқи муносибати тамоюли касбӣ, **мубрамият ва замонавӣ** будани мавзуи таҳқиқотро собит менамояд.

Мавзуи таҳқиқот воситаҳои зарурӣ барои фаъолгардонии тафаккури маърифатӣ ва таълимии муаллимони ояндаи биология, ки дар раванди таълими физика истифодаи тактикаи тамоюли касбиро пешбинӣ менамоянд.

Навгониҳои илмии таҳқиқотро инҳо ташкил медиҳанд:

- дар рисола аввалин маротиба ба мақсад мувофиқ будани татбиқи муносибати тамоюли касбӣ дар таълими фанни физика барои фаъолгардонии омӯзгорони ояндаи биология барои корҳои таълимию маърифатӣ асоснок карда шуда, ҳамчун воситаи амалигардонии он истифодаи робитаи байнифаннии физика ва биология пешниҳод карда шудааст;

- барои амалигардонии робитаи байнифаннии ин фанҳо самтҳои асосии зерин муайян карда шудааст: ба таври васеъ татбиқ намудани методҳои физикӣ ҳангоми омӯзиши равандҳои биологӣ; истифодаи донишҳо аз соҳаи физика барои фаҳмонидани моҳияти падидаҳои биологӣ ва пешгӯии онҳо; асоснок кардани зарурати истифодаи донишҳои методологӣ барои такмили донишҳои фанҳои табиӣ; татбиқи робитаи байниҳамдигарии фанҳои физика ва биология барои васеъ кардани ҷаҳонбинии илмии донишҷӯён;

- методикаи омӯзонидани фанни физика ба омӯзгорони ояндаи биология таҳия шудааст, ки ба воситаи он дар асоси маводи мазмуни робитаи байнифаннидошта, аз ҷиҳати назариявӣ тактикаи муносибати тамоюли касбии таълим амалӣ карда мешавад, лоиҳаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва корҳои байнифаннии озмоишӣ оид ба физика анҷом дода шуда, роҳҳои ҳалли вазифаҳои мутобиқгардонидашудаи биофизикӣ пешниҳод карда шудааст.

Нуктаҳои асосии диссертатсия дар маводи конференсияҳои солонаи илмӣ-педагогии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» (солҳои 2010-2014), дар ҷаласаҳои кафедраи методикаи таълими физика (солҳои 2014-2016) ва кафедраи методикаи таълими фанҳои табиатшиносии (солҳои 2017 - 2020) Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» дарҷ карда шудаанд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот аз зерин иборат аст:

✓ як қатор тавсияҳо доир ба интиҳоби мазмуни курси физика, ки вижагиҳои таҳассуси ояндаи фаъолияти касбии донишҷӯёни факултети биология ва истифодаи онҳоро дар таҳқиқоти равандҳои биологӣ ба воситаи методҳои физикӣ ба назар гирифтаанд, таҳия карда шудааст;

✓ барномаи корӣ доир ба фанни физика таҳия карда шудааст, ки дар он амалӣ намудани муносибати тамоюли касбӣ дар таълими муаллимони ояндаи биология ба назар гирифта шудааст;

✓ доир ба интиҳоби мавзӯъ ва мазмуни курси физика бо дарназардошти вижагиҳои донишҳои донишҷӯёни факултети биология

ва фаъолияти касбии ояндаи онҳо як қатор тавсияҳо таҳия карда шудааст.

✓ дастури таълимии мазмуни робитаи байнифаннидошта (физика ва биология) таҳти унвони “Курси корҳои озмоишӣ” таҳия ва нашр карда шудааст, ки дар он натиҷаҳои таҳқиқот ворид карда шудаанд.

Саҳеҳияти натиҷаҳои таҳқиқот бо асоснокунии илмии муқаррароти назариявии истифодашуда; нишондиҳандагии дискретизатсияи маҷмӯии асосӣ; пайдарпайи мантиқии дохилии таҳқиқот, ки барои коркарди натиҷаҳои корҳои таҷрибавӣ-ҷустуҷӯӣ бо методҳои математикӣ мусоидат мекунанд ба вазифа ва мақсадҳои таҳқиқот мувофиқанд, таъмин карда шудааст.

Бо баробари муваффақиятҳо дар рисола нуқсонҳои мантиқӣ ва забонӣ ба назар мерасанд. Ба сифати эрод чанд нуқтаро таъкид кардан ба манфиати кор хоҳад буд:

1. Мақсади таҳқиқот чунин муайян карда шудааст, ки он саҳеҳ нест: “Мақсади таҳқиқот аз таҳия ва асоснок кардани методикаи тамоюли муаллимони ояндаи биология доир ба таълими физика барои фаъолгардонии фаъолияти таълимӣ-маърифатии донишҷӯён, ки ба истифодаи муносибати тамоюли касбӣ ба таълим асос ёфтааст, иборат мебошад”.

2. Ҳам дар автореферат ва ҳам дар рисола хатоҳои илмӣ, имлоиву услубӣ ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо аз ҷониби муаллиф вочиб аст.

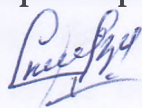
Эродҳои зикршуда ҷузъӣ ва ислоҳпазир буда, ба арзиши илмӣ-назариявӣ ва амалии рисола таъсири манфӣ намерасонанд, вале муаллиф бояд кӯшиш ба харҷ диҳад, ки дар фаъолияти минбаъдаи худ онҳоро ислоҳ намояд.

Мазмуну мӯҳтавои мақолаҳои илмӣ-методии нашркардаи муаллиф ва автореферат бо мазмуну муҳтавои рисола мувофиқат мекунанд.

Хуллас, рисолаи диссертатсионии **Раҳимзода Муҳаммаднаби Маҳмадшоҳ** дар мавзӯи «Методикаи ташаккули муносибати тамоюли касбии муаллимони ояндаи биология дар раванди таълими физика» таҳқиқоти илмӣ - тахассусии анҷомёфта буда, аз рӯи ҳаҷму арзиши назариявӣ ва амалии хулосаҳои илмиаш ба талаботи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст. Муаллифи рисола барои соҳиб шудан ба дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.02 - назария ва методикаи таълиму тарбия (таҳсилоти миёнаи умумӣ) (13.00.02.01 – назария ва методикаи фанҳои табиӣ (таҳсилоти миёнаи умумӣ)) сазовор мебошад.

Такриз аз ҷониби номзади илмҳои педагогӣ, мудири кафедраи методикаи таълими физика ва технологияи материалҳо, Парвинаи Усмони Сафарзода тартиб дода шуда, дар ҷаласаи васеи кафедраи “Методикаи таълими физика”-и Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рудақӣ» муҳокима гардида, ба тариқи овоздиҳии кушода аз тарафи кулли аъзоёни кафедра қабул гардид ва бо қарори №5 аз 30 январи соли 2023 тасдиқ шудааст.

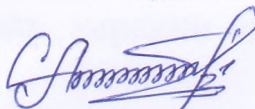
Мудири кафедраи “Методикаи таълими физика ва технологияи материалҳо”-и Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рудақӣ», доктори фалсафа PhD (аз рӯи ихтисоси физика):

Парвинаи Усмони

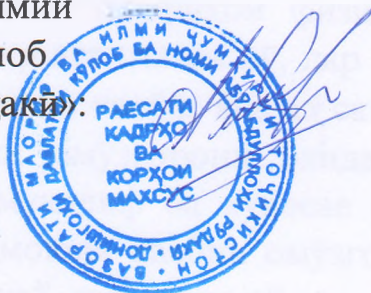
Сафарзода

Котиби ҷаласа:

Саидов Абубакр

Имзои Парвинаи У.С.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Муассисаи давлатии таълимии
«Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдулоҳи Рудақӣ»:

Амиров Ф.А.

14.02.2023